

Ochrona i kształtowanie środowiska – rola administracji publicznej

kurs Opiekuna Przyrody PTTK

materiały szkoleniowe

Oddziału Międzyuczelnianego PTTK w Warszawie

Opracował: Artur Ponikiewski

maj 2007 r.

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1980 r.
o ochronie i kształtowaniu środowiska *

(Dz. U. 94.49.196)

tekst jednolity

* ostatnia zmiana Ustawą z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego.
(Dz. U. 00.48.550 z dnia 14 czerwca 2000 r.)

Rzeczpospolita Polska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, oznaczającą dążenie do:

- zachowania możliwości odtwarzania się zasobów naturalnych,
- racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych i zastępowania ich substytutami,
- ograniczania uciążliwości dla środowiska i nieprzekraczania granic wyznaczonych jego odpornością,
- zachowania różnorodności biologicznej,
- zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa ekologicznego,
- tworzenia podmiotom gospodarczym warunków do uczciwej konkurencji w dostępie do ograniczonych zasobów i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń,

zapewnia ochronę i racjonalne kształtowanie środowiska stanowiącego dobro ogólnonarodowe oraz tworzy warunki sprzyjające urzeczywistnieniu prawa obywateli do równoprawnego korzystania z wartości środowiska.

Kierując się powyższym, uznaje się za niezbędne:

- ustanowienie środków prawnych zapewniających użytkowanie środowiska zgodnie z interesem publicznym,
- określenie obowiązków organów państwowych, samorządowych, podmiotów gospodarczych i innych jednostek organizacyjnych, a także organizacji społecznych i zawodowych,
- ochronę środowiska przez każdego obywatela oraz rozwijanie świadomości społecznej w celu powszechnego wypełniania tego obowiązku,

i w związku z tym stanowi się, co następuje:

Dział I

PRZEPISY OGÓLNE

Rozdział 1

Zasady ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska, zmierzające do zapewnienia współczesnemu i przyszłym pokoleniom korzystnych warunków życia oraz realizacji prawa do korzystania z zasobów środowiska i zachowania jego wartości.

2. Środowiskiem w rozumieniu ustawy jest ogół elementów przyrodniczych, w szczególności powierzchnia ziemi łącznie z glebą, kopaliny, wody, powietrze, świat roślinny i zwierzęcy, a także krajobraz, znajdujących się zarówno w stanie naturalnym, jak też przekształconych w wyniku działalności człowieka.

Art. 2. 1. Ochrona środowiska polega na działaniu lub zaniechaniu umożliwiającym zachowanie bądź przywrócenie równowagi przyrodniczej koniecznej do osiągnięcia celu, o którym mowa w art. 1 ust. 1. Ochrona ta wyraża się w szczególności w:

- 1) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami przyrodniczymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- 2) przeciwdziałaniu lub zapobieganiu szkodliwym wpływom na środowisko powodującym jego zniszczenie, zanieczyszczenie, zmiany cech fizycznych lub charakteru elementów przyrodniczych,
- 3) przywracaniu do stanu właściwego elementów przyrodniczych.

2. Racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi środowiska polega w szczególności na:

- 1) korzystaniu z zasobów tylko w zakresie uzasadnionym interesem społecznym, przy ocenie którego uwzględnia się, obok wskazań długookresowego, kompleksowego rachunku ekonomicznego, także inne niż gospodarcze znaczenie tych zasobów dla równowagi przyrodniczej i dla warunków życia ludzi.
- 2) zapewnieniu pierwszeństwa przedsięwzięciom umożliwiającym oszczędne wykorzystanie zasobów, zwłaszcza w drodze powtórnego lub wielokrotnego ich wykorzystywania w procesach gospodarczych,
- 3) niepogarszaniu stanu środowiska.

Art. 3. 1. Na obszarach szczególnej ochrony środowiska obowiązują specjalne warunki gospodarczego korzystania ze środowiska i wprowadzania w nim zmian oraz szczególnego korzystania z wód i urządzeń wodnych.

2. Do obszarów szczególnej ochrony środowiska zalicza się tereny, na których występują uciążliwości lub szkodliwe uciążliwości dla środowiska, obszary zdegradowane przez przemysł, rolnictwo lub inny rodzaj działalności albo siły przyrody, tereny eksploatacji złóż kopalin, obszary o cennych walorach przyrodniczych lub krajobrazowych, tereny uzdrowisk oraz obszary związane z zaopatrzeniem w wodę.

Art. 4. Z zasobów przyrodniczych środowiska, służących zaspokojeniu potrzeb społeczno-gospodarczych, można korzystać wyłącznie w zakresie ustalonym w narodowych planach społeczno-gospodarczych i w planach zagospodarowania przestrzennego oraz przepisach o ochronie środowiska.

Art. 5. 1. Zrównoważony rozwój i ochrona środowiska stanowią istotny element polityki społeczno-gospodarczej oraz polityki zagospodarowania przestrzennego państwa. Zasada zrównoważonego rozwoju i ochrona środowiska stanowią podstawę do sporządzania i aktualizacji: koncepcji polityki zagospodarowania przestrzennego kraju, studiów zagospodarowania przestrzennego województw, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zadania związane z realizacją zasady zrównoważonego rozwoju i ochroną środowiska są uwzględniane w aktach normatywnych, a także w działalności organów państwowych, jednostek organizacyjnych i organizacji społecznych.

2. W dokumentach i planach, o których mowa w ust. 1, w szczególności:

1) określa się przedsięwzięcia niezbędne do zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń i odpadów oraz do zapewnienia ochrony środowiska lub przywrócenia go do stanu właściwego,

2) ustala się warunki podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej, umożliwiające uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska, oraz zapewnia niezbędne środki na ten cel,

3) wykorzystuje się osiągnięcia nauki i techniki, zmniejszające zagrożenie środowiska.

Art. 6. 1. Przy ustalaniu w planach zagospodarowania przestrzennego kierunków rozwoju kraju, województw, miast oraz gmin należy uwzględniać potrzeby ochrony środowiska i zasadę zrównoważonego rozwoju.

2. W studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej, racjonalną gospodarkę zasobami przyrodniczymi środowiska i ochronę walorów krajobrazowych oraz warunków klimatycznych. Przeznaczenie i sposoby zagospodarowania terenów powinny w największym stopniu zapewniać zachowanie ich walorów naturalnych.

3. W studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy przeznaczaniu terenów na poszczególne cele oraz określaniu zadań związanych z ich zagospodarowaniem, w strukturze wykorzystania terenów ustala się proporcje pozwalające na zachowanie lub przywracanie na nich równowagi przyrodniczej i prawidłowych warunków życia.

4. W studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w szczególności:

1)ustala się programy racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i racjonalnego gospodarowania zasobami gleby,

2)zapewnia się kompleksowe rozwiązywanie problemów zabudowy miast i wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, składowania i unieszkodliwiania odpadów, urządzania i kształtowania terenów zieleni,

3)zapewnia się ochronę walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,

4)uwzględnia się potrzeby ochrony powietrza, ochrony przed hałasem i wibracjami oraz przed promieniowaniem szkodliwym dla ludzi i środowiska, a także potrzeby ochrony powierzchni ziemi na terenach eksploatacji złóż kopalin,

5)uwzględnia się potrzeby ochrony wód przed zanieczyszczeniami powstającymi w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej.

5. W studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określa się także sposób zagospodarowania obszarów objętych szkodliwym oddziaływaniem na środowisko powodowanym działalnością gospodarczą, jeżeli oddziaływanie to nie może być wyeliminowane albo skutecznie ograniczone przez zastosowanie odpowiednich środków technicznych, zmianę technologii lub wyznaczenie obszarów ograniczonego użytkowania.

Art. 7. 1. Rozstrzygnięcia organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego nie mogą naruszać wymagań ochrony środowiska, a w szczególności ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących ochrony środowiska.

2. Decyzja administracyjna sprzeczna z przepisem ust. 1 jest nieważna.

Art. 8. 1. Rzeczpospolita Polska rozwija współpracę międzynarodową w sprawach ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

2. Zawierane przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe powinny uwzględniać potrzeby ochrony środowiska i zasadę zrównoważonego rozwoju.